

Naturen som social løftestang

Svanninge Bjerger danner rammerne for en del af Bikubenfondens indsats *Natur til et godt liv*, som bl.a. har til formål at udvikle og afprøve natursociale metoder målrettet at styrke udsatte unges livsmestring. Her kommer de unge på ophold som en del af de forløb, vi sammen med vores partnere arrangerer i Svanninge Bjerger.

Vores partnere er forskellige organisationer og kommunale tilbud, der bruger naturen som element i pædagogiske og/eller terapeutiske forløb med unge i udsatte positioner.

Læs mere om indsatsen her:
bikubenfondens.dk/natur-til-et-godt-liv

Welsh Black-kvæg og naturkød

Er du interesseret i at købe Welsh Black kvæg, fx til et græsningslaug, kan du kontakte driftsleder Anders Pedersen via mail: ap@bikubenfondens.dk

Det er også muligt at købe velassorterede kød-pakker med lækre udskæringer fra vores kvæg. Læs mere og bestil her:
svanningebjerger.dk/kvaeget



ANBEFALET AF
DYRENES
BESKYTTELSE

Welsh Black kvæg i Svanninge Bjerger. Fotograf: Casper Tybjerg

Velkommen til Svanninge Bjerger og Høbbet

Svanninge Bjerger og Høbbet ejes og forvaltes af Bikubenfonden. Her gælder derfor reglerne for færdsel i privat skov. Området udgør tilsammen et 600 ha stort skovområde, og er en del af De Syd-fynske Alper. I 2018 blev Svanninge Bjerger sammen med naboområdet Svanninge Bakker udpeget til Danmarks Naturkanon. Samlet giver Svanninge Bjerger og Høbbet mulighed for rige oplevelser, som du er velkommen til at udforske.

Adgang: Du er velkommen i Svanninge Bjerger og på Høbbet fra kl. 6.00 til solnedgang

Færdsel: Til fods må du færdes på veje og opmærkede stier/ruter.

Mountainbikere: Mountainbikere og andre cykler må køre på grus- og markveje, der fremstår som egnede til almindelige cykler. Vandreruter og rideruter er forbeholdt gående og ryttere.

Ridning: Ridning er tilladt ved køb af ridekort og kun på den markerede riderute. Se riderutesydfyn.dk.

Hunde: Skal altid føres i snor og føres udenom flokke af græssende dyr.

Græssende dyr: Fodring forbudt og hold en minimumsafstand på 25 m. Vi henviser i øvrigt til adgangsregler for privat skov.

Svanninge Bjerger ejes og forvaltes af Bikubenfonden.
www.svanningebjerger.dk



Vandreruter i Svanninge Bjerger og på Høbbet

Grafisk produktion: Bøskerville & Co - Vejle

Svanninge Bjerger byder på enestående geologiske fænomener, natur- og kultur-værdier i ét og samme landskab

Det kuperede landskab er formet i slutningen af sidste istid i perioden 17.000-11.750 f.v.t. Det fossende smeltevand førte store mængder af sten, grus, ler og sand med sig. Nogle steder blev det deponeret i revner og sprækker i ismasserne, og da de endelig smeltede, lå der små bjerger tilbage. Andre steder har smelte- og regnvand skåret sig ind i højde-dragene, der bl.a. ved Knagelbjerg fremstår meget stejle.

I området findes en rigdom af natur- og kulturhistoriske spor. Den varierede jordbund, som istiden skabte, har givet os både bakker og våde lavninger over små afstande. På det grundlag har flora og fauna udviklet sig. I løbet af jægerstenalderen (13.000-4.000 f.v.t.) kom menneskene til, og har siden haft stor indflydelse på det landskab, vi ser i dag.

Hasselmusen findes kun få steder i Danmark, og et af dem er Svanninge Bjerger. Den stiller krav til sine levesteder, der både skal bestå af gammel skov, tæt underskov med krat og god føde i form af bær, nødder, insekter og blomster. Men den er svær at få at se, for den sover om dagen i sin godt skjulte kugleformede rede. Bestanden af hasselmus overvåges i Svanninge Bjerger af biologer fra Naturama.

Hasselmus i Svanninge Bjerger. Fotograf: Lykke Rohde-Severinsen

Møg, slid og afgræsning er god naturpleje

Welsh Black-kvæget og Dülmener-hestene i Svanninge Bjerger har til opgave at pleje naturen. Det gør de ved at græsse, slide på landskabet og tilføre møg. Året rundt bevæger de sig mellem de store åbne overdrev og mere skyggefulde skovområder. De græsser, lægger møg, gnubber sig, træder rundt på jorden og skraber i den. Det er alt sammen uvurderlige bidrag til at skabe en varieret natur med høj biodiversitet – til glæde for naturen og for dig, der holder af et mangfoldigt dyre-, svampe- og planteliv.

Når hestene spiser, bider de planterne af tæt ved jorden, mens kvæget river planterne af højere oppe. Deres græsning supplerer derfor hinanden godt. Det sikrer, at der kommer lys til trængte plantearter og er bl.a. medvirkende til at overdrev, vådområder og enge ikke springer i skov. Det skaber bedre vilkår for blomster og urter på de græssede områder, og på den måde opstår der flere levesteder for insekter og andre dyr som fx fugle og flagermus. Heste og kvæg slider også på området, og det er godt! Det skaber nemlig nye levesteder for bl.a. fremspirende planter, der har behov for jord til spiring, varmekrævende insekter får mulighed for at finde bolig, og krybdyr kan finde et sted at sove sig.

Møg fra både kvæg og heste er i sig selv gavnlige for bestemte dyr og planter samt en række svampe. Mere end 200 forskellige arter er knyttet til møg, for en kokasse eller en bunke hestepærer er lig med mad for mange forskellige dyr. Prøv selv forsigtigt at grave lidt rundt med en pind. Afhængigt af hvor frisk den er, vil du kunne se en stor mangfoldighed af liv.

Møgbiller spiser møg – så uden dem, ville verden være et meget brunere sted! Ud over at omsætte næringsstoffer mindsker de antallet af parasitter, og så bruges de som transportmiddel af andre smådyr. Planterfrø kan også spredes med billernes hjælp.



Skovskarnbasse. Fotograf: Lars S. Madsen

Området er meget kuperet med fantastiske udsigtspunkter.

112m
Kamelbækkerne

126m
Lerbjerg

111m
Knagelbjerg

96m
Sandbjerg



Tøndersvamp på gammel bøg.



Svale jagter insekter i Svanninge Bjerger. Fotograf: Casper Tybjerg

I Svanninge Bjerge og på Høbbet finder du forskellige temaruter, som er markeret i landskabet. Ruterne er indtegnet på kortet i denne folder. Undervejs på ruterne findes der informationsskilte.

Kortet er opdateret i marts 2023. Bemærk: kortet er ikke målfast.



- | | | | |
|--|----------------------|--|---------------|
| | Parkeringsplads | | Bebyggelse |
| | Udsigtspunkt | | Stendige |
| | Hjertestarter | | Hegnslinje |
| | Færist | | Skov |
| | Låge i hegn | | Overdrev/græs |
| | Skovvej (grusbelagt) | | Landbrug |
| | Sti | | Sø |
| | Ridesti | | Mose |

GRØN RUTE:

BIODIVERSITET (8 KM)

Forskellige naturtyper skaber plads til forskelligt plante-, svampe- og dyreliv og dermed stor biodiversitet. På denne rute kommer du både til løv- og nåle-skov, søer, moser, Rislebækken og overdrev, og muligheden for at opleve meget forskelligt er derfor stor.

MØRKEBLÅ RUTE:

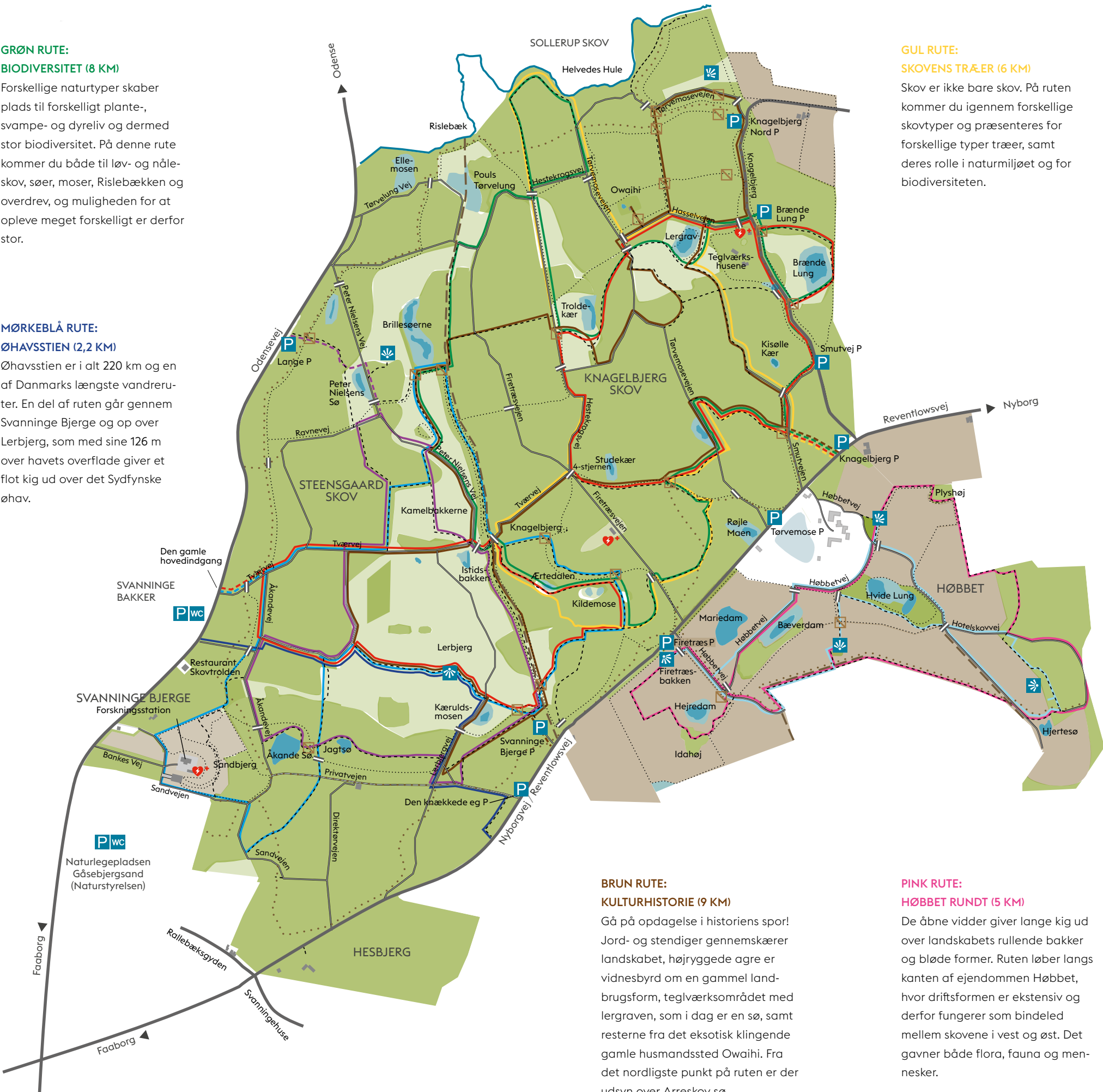
ØHAVSSTIEN (2,2 KM)

Øhavsstien er i alt 220 km og en af Danmarks længste vandreru-ter. En del af ruten går gennem Svanninge Bjerge og op over Lerbjerg, som med sine 126 m over havets overflade giver et flot kig ud over det Sydfynske øhav.

GUL RUTE:

SKOVENS TRÆER (6 KM)

Skov er ikke bare skov. På ruten kommer du igennem forskellige skovtyper og præsenteres for forskellige typer træer, samt deres rolle i naturmiljøet og for biodiversiteten.



BRUN RUTE:

KULTURHISTORIE (9 KM)

Gå på opdagelse i historiens spor! Jord- og stendiger gennemskærer landskabet, højryggede agre er vidnesbyrd om en gammel land-brugsform, teglværksområdet med lergraven, som i dag er en sø, samt resterne fra det eksotisk klingende gamle husmandssted Owaihi. Fra det nordligste punkt på ruten er der udsyn over Arreskov sø.

PINK RUTE:

HØBBET RUNDT (5 KM)

De åbne vidder giver lange kig ud over landskabets rullende bakker og bløde former. Ruten løber langs kanten af ejendommen Høbbet, hvor driftsformen er ekstensiv og derfor fungerer som bindeled mellem skovene i vest og øst. Det gavner både flora, fauna og men-nesker.

BLÅ RUTE:

NATURENS TERRÆN (6 KM)

Det bakkede istidslandskab opleves på denne rute, hvor du blandt andet ledes op på toppen af Lerbjerg – hele 126 m over havets overflade. Herfra kan du nyde et velfortjent hvil, med den unikke udsigt over det Sydfynske øhav.

RØD RUTE:

RUNDT I SVANNINGE BJERGE (3,5 KM)

Der er 2 kortere røde ruter, hver på ca. 3,5 km. Den ene tager dig rundt i den sydlige del af Svanninge Bjerge, mens den anden leder dig rundt i den nordlige del. Du kommer både forbi natur, kulturhistorie, tegn på naturens udvikling og flotte udsigtspunkter.

LILLA RUTE:

NATURENS UDVIKLING (5 KM)

Du ledes rundt i det bakkede land-skab, som undervejs fortæller histori-en om planternes indvandring siden istiden. I dag forvaltes området for at øge biodiversiteten, ved at have mange forskelligartede områder og dermed også forskelligartet liv.

LYSEBLÅ RUTE:

GODSLANDSKABET (4,5 KM)

Du kommer forbi fire udkigsmøb-ler på ruten, der understreger de bemærkelsesværdige og vidtstrakte udsigter. Samtidig opleves naturens små levesteder; det lille vandspejl, den varme skråning og det skygge-fulde levende hegn.

